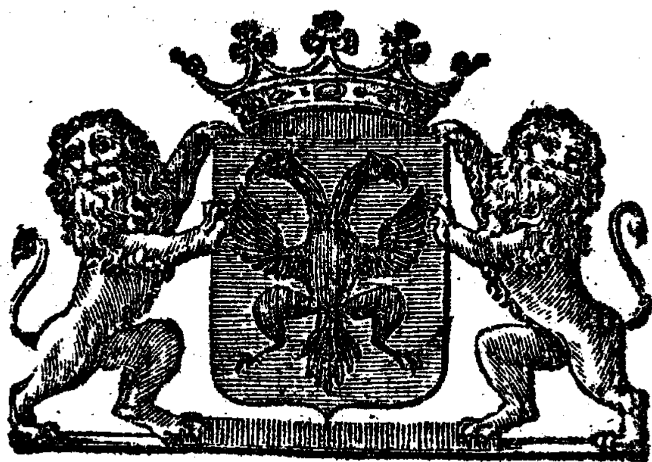
A°. 1841. N°. 201.

ARNHEMSCHE

COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden. —

DINGSDAG 12 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De benoeming des heeren HUIJSSEN VAN KATTENDIJKE *tot minister van Buitenlandsche zaken.*

Om de benoeming van den hofmaarschalk des koninklijken huizes tot minister van buitenlandsche zaken wèl te beoordeelen, behoort men, onzes achtens, daarbij in aanmerking te nemen het tevens aan de Kamer medegedeeld besluit, waarbij de minister van financiën belast wordt met de taak om ook de begrooting voor het departement van Buitenlandsche Zaken te verdedigen.

Welk minister toch, door geene afwezigheid verhinderd, door geene tijdelijke ongesteldheid in zijn spraakvermogen belemmerd, zijn budget door een ander minister kan laten verdedigen, de minister van buitenlandsche zaken kan zulks niet.

Een minister van oorlog, een minister van eeredienst, een minister van binnenlandsche zaken, een minister van financiën zelfs, behoeft niet volstrekt een redenaar te wezen; zij zouden zich als specialiteiten kunnen beschouwen, als kabinetsmannen, beperkt binnen den kring hunner werkzaamheden; zij zouden schroomvallig kunnen wezen tegenover eene aanzienlijke vergadering en niet gewoon aan discussie, des noods hunne begrooting onder de bescherming kunnen stellen van de tong eens ambtgenoots.

Maar een minister van buitenlandsche zaken moet kunnen spreken. Hij, die dagelijks onze staatsbelangen met de vreemde gezanten discuteren moet, kan geene beschroomheid voorwenden, kan *zijn* budget niet stellen onder de bescherming van eene vreemde tong.

En echter heeft de heer VAN KATTENDIJKE zulks gedaan. Dit bewijst, onzes achtens, volkomen, dat de heer VAN KATTENDIJKE, die nooit als staatsman optrad, die nimmer voor staatsman doorgaan wilde, die zich misschien nooit met staatkunde inliet, zulks ook nu nog geenszins doen wil.

De baron VAN KATTENDIJKE is een man van de wereld, van elegante beschaving en manieren, gewoon aan de vormen en gebruiken van het gezellig verkeer in hoogeren stand; niemand betwistte dan ook ooit zijne volle geschiktheid tot hofmaarschalk des koninklijken huizes. En alzoo kan het niet verwonderen dat de baron in het hoofd des departements van buitenlandsche zaken, voor zoo ver men hem daartoe begeerde, slechts den man van stand en beschaving zag, die de vreemde gezanten moest te woord staan en ontvangen.

Er moest iemand wezen om de vreemde gezanten te woord te staan en te ontvangen. Dit, gelooven wij, heeft de heer VAN KATTENDIJKE begrepen, en daarom, gelooven wij, nam hij de portefeuille aan.

Dat hij zich daarbij zou hebben voorgesteld onze buitenlandsche politiek te besturen, en voorschriften te geven aan onze oude diplomaten te Brussel, te Londen, te Parijs, wij weten niet waarom men zulks van den hofmaarschalk zou gelooven; alle twijfel dienaangaande, dunkt ons, vervalt bij het koninklijk besluit, hetwelk een anderen minister met de verdediging der buitenlandsche begrooting belast.

Deze terugtreding van den *politischen* voorgrond laat niet toe den heer VAN KATTENDIJKE politisch te bestrijden. Ook kan men niet zeggen dat hij niet beantwoordt aan een politisch karakter, want hij heeft nooit een politisch karakter vertoond, nooit beweerd dat hij aan dit of dat politisch karakter beantwoorden wilde. Hij kan zeggen: ik, hofmaarschalk, en geen politicus, neem eenvoudig eene koninklijke opdragt aan; of de wijze, waarop ik de betrekking denk waar te nemen, theoretisch constitutioneel is, dat raakt mij niet; ik heb mij nooit met theoretische bespiegelingen ingelaten, en doe het nog niet. Inderdaad, het komt ons zeer natuurlijk voor dat 's konings hofmaarschalk op 's konings wensch eene portefeuille aanneemt, en wij zouden het daarbij geenszins beleedigend vinden voor den man der groote wereld, die nooit aanspraak maakte op de rol van staatsman en dus ook geene staatkundige stelsels behoeft te bezitten, indien men onderstelde dat hij bereidvaardig van een ander minister vernemen zal hoe de koning de instructiën aan onze gezanten en de antwoorden aan die der vreemde mogendheden wenscht ingerigt te zien.

Er zijn meer menschen [illegible] DOORN, [illegible] staatsman beschouwen. De *Avondbode* zaliger vergeleek hem zelfs, bedriegen wij ons niet, bij JOAN DE WITT. Wat zou nu de hofmaarschalk die zich nooit — althans nooit openlijk, voor zoo ver bekend is — met staatkunde inliet, er in vinden om den minister van staat, vice-president van den raad van state, lid van den kabinets-raad en den raad van ministers, te raadplegen nopens hetgeen Nederlands buitenlandsche staatkunde medebrengt?

Nog eens, zoo lang de heer VAN KATTENDIJKE niet als staatsman optreedt en aanspraak maakt op politische zelfstandigheid of stelselmatigheid, zoo lang kan niemand hem er een verwijt van maken dat hij vreemde ingevingen volgt. In zijne benoeming zien wij dan ook vooralsnog niets anders dan eenen nieuwen triomf des heeren VAN DOORN. Deze vooral wil geen constitutioneel, zelfstandig ministerie.

Wat toch zou er dan worden van den heer VAN DOORN?

Buitenlandsche berigten.

PRUISSEN.

Berlijn, *6 oct.* Z. M. de koning is van deszelfs reis naar Silezië hier teruggekeerd. Z. M. heeft den staats- en kabinets-minister vrijheer *von Werther*, op deszelfs verzoek, ontslagen van de leiding des departements van buitenlandsche zaken, en dezelve toevertrouwd aan den thans tot staats- en kabinetsminister benoemden gezant aan het keizerlijk Oostenrijksche hof, graaf *von Maltzan*; terwijl het bestuur der aangelegenheden van het vorstendom Neuchatel en Valangin den eersten verblijft, die tevens tot opper-hofmaarschalk benoemd is. (*Pr. St. Z.*)

Münster, *7 oct.* Uit goede bron vernemen wij, dat het berigt door de *Leipziger Allgemeine Zeitung* en het *Frankforter Journal* medegedeelde, aangaande den afstand van den aartsbisschop van Keulen, volstrekt ongegrond is. (*Westf. Merk.*)

ENGELAND.

Londen, *8 oct.* Heden is het Parlement door eene commissie en dus zonder plegtigheid gesloten geworden. De commissarissen hebben plaats genomen op zetels aan den voet des troons in het Huis der Lords. De tegenwoordigheid van het Huis der Gemeenten werd naar gewoonte vereischt. Onderscheidene leden, voorafgegaan door den voorzitter, voldeden aan deze uitnoodiging. De lord kanselier las daarop de volgende aanspraak voor:

» Mylords en mijne heeren! Wij zijn door H. M. gelast, u te kennen te geven dat het H. M. gepast is voorgekomen, de tegenwoordige Parlementszitting te sluiten.

» Overeenkomstig den raad van haar parlement en ten gevolge van het verklaarde voornemen van H. M., heeft H. M. de vereischte maatregelen tot de daarstelling van een nieuw bestuur genomen, en de beschikkingen zijn tot dat einde door H. M. voltooid geworden.

» Mijne heeren van het Huis der Gemeenten, wij hebben in last van H. M., om u te bedanken voor de geldmiddelen, welke gij aan H. M. hebt toegestaan voor al zoodanige takken der openbare dienst, waarin door het vorige Parlement niet geheel was voorzien.

» Mylords en heeren, de maatregelen, welke het zal noodig wezen aan te nemen tot gelijkmaking der openbare inkomsten en de jaarlijksche uitgaven, alsmede andere belangrijke onderwerpen in [illegible] uwe wederbijeenkomst, aan uwe aandacht onderworpen worden.

» Hare Majesteit heeft ons gelast de betuiging harer diepe belangstelling te herhalen wegens de ellende, die eenen geruimen tijd lang in eenige der voornaamste fabrijk-distrikten geheerscht heeft, en U te verzekeren dat gij op de hartelijke medewerking van H. M. zult mogen rekenen voor al zoodanige maatregelen als, na rijpe overweging, het best berekend zullen wezen tot voorkoming van een wederverschijnen dier ellende en tot bevordering van het groote doel van al H. M. wenschen — het geluk en de tevredenheid van haar volk."

— De berigten uit China hebben eene soort van paniek onder de theehandelaren verspreid. De speculanten hebben er gebruik van gemaakt om daling te weeg te brengen, en werkelijk was de thee reeds 4 p. per pond gevallen.

FRANKRIJK.

Parijs, *7 october.* De *Moniteur* deelt de volgende telegrafische depêche mede, uit Bayonne van 5 october:

» De kapitein-generaal *Ribeiro* bevindt zich steeds te Pampeluna. De nationale garde gehoorzaamt hem. *O'Donnell* is op de citadel. Men slaat elkander gade. De generaal *Ortigosa* maakt gemeene zaak met hem. Men spreekt van eenige militaire defectie. Een deel der bezetting van Estella en derzelver chef moeten zich voor *O'Donnell* hebben verklaard. De federale deputatie moet gisteren te Ascoitia buitengewoon vergaderd zijn geweest."

— In den *Temps* leest men:

» Brieven uit Barcelona, waarvan men ons zoo even inzage heeft laten nemen, schijnen de vrees te kennen te geven, dat in die stad eerlang eene beweging ten voordeele van *Christina* zal uitbarsten."

Parijs, *8 oct.* Er hebben gisteren avond en heden morgen weder eenige zamenscholingen plaats gehad, die echter op de eerste verschijning der openbare magt weder uiteen gegaan zijn.

— Op het oogenblik ontvangen wij brieven uit de provinciën, waar de zaken onrustbarend beginnen uit te zien. Sedert lang schijnt eene beweging voorbereid te zijn. Op vele plaatsen, zegt men, vertoont zich thans veel sympathie voor het regentschap der koningin-moeder en voor de onderneming van *O' Donnell.* Men verze-

kert dat te Victoria zich eene junta in dien geest heeft gevestigd en dat het brievenverkeer gestremd is. De generaal *O' Donnell* heeft een bataljon tot versterking erlangd, waardoor hij in staat gesteld moet zijn geworden om de stad op te eischen en de vijandelijkheden te beginnen. — In Katalonië zijn de gemoederen aan het gisten en men schijnt aldaar niet zonder vrees voor de uitbarsting eener insurrectionele beweging te zijn.

Binnenlandsche berigten.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 8 october.

In de zitting van heden zijn de gisteren avond afgebroken beraadslagingen voortgezet.

Omtrent het IIde hoofdstuk, *de hooge kollegiën*, enz. geeft de heer *van Nes* zijne bezwaren te kennen, betrekkelijk de bezoldiging van de leden en den vice-president van den raad van state, welke laatste *f* 12,000 bedraagt. Hij vermeent, dat die bezoldiging op gelijke hoogte als die van de leden en den voorzitter van den Hoogen Raad behoorde te worde te worden gebragt. Hij vermeent, dat de werking van den raad van state, vooral na de invoering der ministeriële verantwoordelijkheid, onbeduidend geworden is. Voor de eer van dat kollegie mag men, zegt hij, veronderstellen, dat deszelfs advies over gewigtige aangelegenheden des lands niet is nageleefd. Hij betuigt zijn leedwezen, dat de vice-president van den raad van state in den raad der ministers zitting heeft. Hij gelooft niet aan het groote verschil van gevoelens in den raad; een goed staatsman weet zich naar tijd en omstandigheden te schikken. Hij gelooft, dat het hoog tijd is, dat de bijzondere gunsten, door de vorige regering verleend, aan eene herziening worden onderworpen.

De heeren *Bruce*, *van Panhuys* en *Luzac* verklaren, na het gisteren avond door de meerderheid der Kamer genomen besluit, zich aan hetzelve te zullen onderwerpen en alleen die hoofdstukken te zullen afstemmen, welke zij onaannemelijk achten. De heer *Bruce* kan het aanhangige ontwerp niet aannemen, omdat de Hooge Raad van adel niet op dit hoofdstuk voorkomt. De heer *Luzac* dringt op eene nadere herziening der grondwet aan, welke niet zoo gevaarlijk is als men voorgeeft, en die eene goede uitkomst op dit hoofdstuk der begrooting zou kunnen opleveren. Door eene verwerping van dit hoofdstuk, zou van den wensch der Kamer ten deze kunnen blijken.
heer *Bruce*.

De heer *van Goltstein* spreekt ook tegen dit ontwerp, uit hoofde van de groote bezoldiging, welke door den vice-president van den raad van state genoten wordt. De bezoldiging der leden van dat kollegie is, zijns inziens, niet te hoog. Hij is zelfs niet af van het denkbeeld, dat die bezoldiging eenigzins behoorde te worden verhoogd, ten einde geachte mannen uit de provinciën over te halen, in dat kollegie zitting te nemen.

De heer *van Rechteren* dringt op eene spoedige herziening der grondwet aan, om daardoor eene vereenvoudiging in de huishouding van staat te verkrijgen. Zonder dezelve kan, zijns inziens, het land niet blijven bestaan.

De heer *Verwey-Mejan* zal thans ook de verschillende hoofdstukken alleen uit een financiëel oogpunt beschouwen.

De heer *van Rappard* deelt het gevoelen niet, dat het wenschelijk zou zijn, nu reeds tot eene nieuwe herziening der grondwet over te gaan. Hij verwacht van zoodanige herziening niet die groote financiële besparingen, welke sommigen zich daarvan voorspellen. Overigens is het ten vorigen jare gebleken, dat er noch in de gewone, noch in de dubbele Tweede Kamer, omtrent eenig belangrijk punt eenstemmigheid van gevoelen over verschillende punten der grondwet, die herzien konden worden, bestond.

De heer *van Dam van Isselt* gelooft, dat er heden geene beraadslaging gehouden wordt over de noodzakelijkheid om de grondwet te herzien. Anders zou hij den laatsten spreker kunnen beantwoorden, en zijne redenering, naar hij meent, zegevierend wederleggen.

Z. Exc. de minister van financiën, heeft het ontwerp verdedigd en de gemaakte bedenkingen beantwoord. De bezoldiging der leden van den raad van state, vroeger *f* 6000 bedragende, is reeds tot *f* 5000 teruggebragt. Het onder-voorzitterschap van den raad van state, vroeger door den tegenwoordigen koning (destijds prins *van Oranje*,) gedurende jaren bekleed, is, sints hoogstdeszelfs troonsbeklimming, door Z. M. wederom vervuld geworden, omdat de noodzakelijkheid daarvan gebleken was. Wat aangaat de herziening der grondwet, herinnert de minister; dat de regering zich te dien aanzien geenszins verbonden heeft; dat zij de bestaande grondwet geenszins bewondert, maar dat zij al hare voorschriften wil eerbiedigen en ze getrouw opvolgen.

Ter stemming overgegaan zijnde is het ontwerp met eene meerderheid van 32 tegen 21 stemmen *aangenomen.*

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *van Panhuijs*, *Bruce*, *van Goltstein*, *van Nes*, *Repelaer*, *Romme*, *Buma*, *Luzac*, *Modderman*, *van Heloma*, *Huidekoper*, *Star Busman*, *de Man*, *Verwey-Mejan*, *van Nagell*, *de Backer*, *van Meeuwen*, *Gockinga*, *Gevers* en .....

Ten aanzien van het IIIde hoofdstuk, het *departement van buitenlandsche zaken*, hebben de heeren *van Nes* en *Luzac* onderscheidene bedenkingen tegen hetzelve ingebragt, en hebben zij, over het algemeen, het overdrevene van dit hoodstuk trachten aan te toonen. De heer *Luzac* klaagt, dat het hoofd van het departement, tot hetwelk dit hoofdstuk behoort, niet tegenwoordig is.

De heer *Enschedé* heeft het noodzakelijke aangetoond, dat onze staat, hoe klein ook, op eene waardige wijze buitenslands worde vertegenwoordigd. Hij zou het hoogst ongeraden achten, ten deze te groote karigheid te betoonen. Intusschen zijn er eenige posten, die de spreker in het vervolg voor vermindering vatbaar oordeelt. Hij vraagt, of een Nederlandsch minister ook verantwoordelijk is voor de daden van andere, dan de Nederlandsche belangen, en wel bijzonder voor die van het groot-hertogdom Luxemburg.

De heer *van Goltstein* brengt eenige bedenkingen in het midden. Onder anderen beklaagt hij zich over den toestand, waarin het departement van buitenlandsche zaken gedurende eenige weken heeft verkeerd. Er was geen verantwoordelijk hoofd van dat ministerie. Hij begrijpt niet, hoe dit met de bepalingen der grondwet overeenstemt. Wie heeft, gedurende dien tijd, het contreseign gehad? wat is er op die wijze van den waarborg geworden, welken de grondwet aan het volk verzekerd had?

Z. Exc. de *minister van financiën* heeft het ontwerp breedvoerig verdedigd en daarbij doen zien, dat dit hoofdstuk allengs groote bezuinigingen heeft ondergaan. Hij betoogt de noodzakelijkheid, dat onze betrekkingen met het buitenland op eene behoorlijke wijze worden verzekerd. Het belang van onzen handel en scheepvaart vordert zulks dringend. In het vervolg zal zuiniginge, ook bij dit hoofdstuk, het oog worden gehouden. Z. Exc. verklaart, dat de belangen des handels overal worden voorgestaan en behartigd, en dat men, onder anderen, den goeden afzet der Oostindische producten tracht te verzekeren. Z. Exc. geeft te kennen, dat de behandeling der buitenlandsche betrekkingen van het groothertogdom Luxemburg niet meer aan den minister van buitenlandsche zaken, maar aan de kanselarij voor de Luxemburgsche zaken zijn opgedragen. De minister geeft eindelijk te kennen, dat, gedurende het niet aanwezig zijn eens ministers voor dit departement, het contreseign niet gevorderd is geworden.

Ter stemming overgegaan zijnde, is dit hoofdstuk met eene meerderheid van 30 tegen 24 stemmen *verworpen*; zoodat Z. M. eerbiedig zal worden verzocht dit hoofdstuk in nadere overweging te nemen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Hooft*, *van Rappard*, *Luyben*, *van Hemert*, *Rengers*, *van Goltstein*, *van Nes*, *van den Velde*, *Buma*, *Luzac*, *Modderman*, *van der Gronden*, *van Heloma*, *Star Busman*, *van den Mortel*, *de Man*, *van Akerlaken*, *Verwey-Mejan*, *van Nagell*, *Kniphorst*, *de Backer*, *Druyvestein*, *van Meeuwen*, *Gockinga*, *Gevers*, *van Bleyswyk*, *de Jonge van Campens-Nieuwland*, *Warin* en .....

Over het IVde hoofdstuk, *het departement van justitie*, hebben de heeren *Luyben* en *van Nes*, de eerste tegen, de tweede voor, het woord gevoerd. Na de beantwoording der gemaakte bedenkingen, door Z. Exc. den minister van justitie, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 37 tegen 17 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Hooft*, *Gouverneur*, *Luyben*, *van Panhuys*, *Bruce*, *van Goltstein*, *Repelaer*, *Romme*, *Buma*, *Luzac*, *van Heloma*, *van Akerlaken*, *Verwey-Mejan*, *Kniphorst*, *van Bleyswyk* en *Warin*.

Het Vde hoofdstuk, *het departement van binnenlandsche zaken*, in beraadslaging gebragt zijnde, heeft de heer *Luyben* zich voor hetzelve verklaard. Hij vermeent echter, dat in het vervolg vele uitgaven, tot dit departement behoorende, zullen dienen ingekrompen te worden.

De heeren *van Hoorn van Burgh*, *Luzac*, en *van Goltstein* hebben onderscheidene bedenkingen tegen het ontwerp ingebragt. Dit hoofdstuk is, huns inziens, voor groote bezuiniging vatbaar. De heer *van Goltstein* schrijft de te kostbare inrigting van het binnenlandsche bestuur aan het bestaande stelsel van centralisatie toe, hetwelk, zijns inziens, op den duur niet kan worden gehandhaafd. Hij bestrijdt het denkbeeld om eene der hoogescholen af te schaffen.

De heer *van Nes* maakt eenige bedenkingen tegen de voordragt en zal de inlichtingen des ministers afwachten, alvorens zijne stem te bepalen. Hij vraagt onder anderen, of er aan de permanente commissie van het afgeschafte amortisatie-syndicaat wel eenige verantwoording gevraagd is, of dat men zich te vreden gesteld heeft, met al hetgeen harerzijds is voorgebragt.

De heer *Romme* houdt eene herziening van de grondwet, op dit oogenblik, voor gevaarlijk, maar dringt op eene milde en vrijgevige uitlegging der grondwet. Van die mildheid zal onder anderen kunnen blijken bij de aanbieding van nieuwe wetten, betrekkelijk de uitoefening van het stemregt, die in de volgende zitting te gemoet gezien worden. Hij dringt er op aan, dat daarbij het lot van hen, die het platte land bewonen, voor zoo veel de hun toegekende staatkundige regten betreft, worde verbeterd.

De heer *Beelaerts* heeft breedvoerig over de voordragt het woord gevoerd. Hij is ter dezer gelegenheid in verschillende beschouwingen getreden en wel, onder anderen, over de anomalie, welke er in gelegen is, dat de leden van den stedelijken raad, die immers als kiescollegie werkzaam is, niet periodiek aftreden. Hij gelooft, dat dit ook zonder herziening der grondwet zal kunnen plaats hebben. Ten slotte zijner rede dankte de spreker voor de welwillendheid, welke de Kamer hem gedurende achttien jaren betoond heeft. Ten gevolge zijner niet-herkiezing, treedt hij binnen weinige dagen als lid der Kamer af.

De heeren *Gevers* en *van Akerlaken* hebben bedenkingen tegen het hoog opgedrevene cijfer van dit hoofdstuk in het midden gebragt.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft zijne begrooting, gedurende anderhalf uur, verdedigd en daarbij elk onderdeel derzelve toegelicht. Hij heeft daarbij beweerd dat hij, gedurende den korten tijd dat hij aan het hoofd van het departement staat, reeds vele bezuinigingen en vereenvoudigingen heeft ingevoerd en hij heeft verklaard, dat het zijn stellig ... daartoe aangeboden, daarmede in het vervolg voort te gaan. Al die verbeteringen moeten trapsgewijze plaats hebben. Thans had hij zich er op toegelegd, om het cijfer der begrooting aan de waarheid overeenkomstig te doen zijn. Hij herinnert, dat de regering geen ander belang kan hebben dan de bevordering der morele, intellectuële en materiële belangen des lands. Sprekende van de kosten voor de hoogescholen, zegt Z. Exc., dat, wanneer de begrooting mogt worden verworpen, hij het denkbeeld niet van zich afwerpt, om eene der zelve af te schaffen. Z. Exc. toont aan, dat vele nuttige werken en ondernemingen moeten worden uitgesteld of afgebroken, omdat daartoe geene fondsen voorhanden zijn, terwijl aan vele aanvragen, om verhooging van ondersteuning uit 's rijks kas te bekomen, niet kan worden voldaan, omdat men het cijfer der begrooting, boven het volstrekt noodzakelijke, niet wenscht op te voeren. De minister doet voorts zien dat, ten gevolge der ineensmelting van de zaken van het syndicaat bij het departement, het cijfer uit den aard der zake aanmerkelijk is moeten worden verhoogd. Z. Exc. toont aan, dat het cijfer der begrooting, naar dat van het loopende jaar gerekend, voor 1842 eene vermindering van *f* 192,381, en voor 1843, eene vermindering van *f* 162,401, heeft ondergaan. Z. Exc. verklaart, dat er wel op zijne begrooting aanmerkelijke besparingen te maken zijn, maar dat hij zich overtuigd houdt, dat men hem niet onberaden tot besparingen zal noodzaken, welke de schroomelijkste gevolgen voor de veiligheid en de zekerheid des lands zouden kunnen opleveren. Z. Exc. besluit met te zeggen, dat van den uitslag der te houden stemming zal afhangen, of hij op den weg zal voortgaan, dien hij zich voorgesteld heeft, dan wel, of het beleid van zijn departement, in andere handen zal overgaan.

In hoofdelijke omvrage gebragt, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 32 tegen 21 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Hooft*, *van Hemert*, *van Panhuys*, *Bruce*, *van Goltstein*, *Tromp*, *van Hoorn van Burgh*, *Dyckmeester*, *Luzac*, *Modderman*, *van der Gronden*, *van Heloma*, *de Man*, *Verwey-Mejan*, *van Nagell*, *de Backer*, *van Meeuwen*, *Gockinga*, *Gevers* en *de Jonge*

Avondzitting van 8 october.

Het 6de hoofdstuk, van het departement voor de zaken der hervormde eeredienst enz., is zonder discussie *aangenomen*, met 51 tegen 1 stem (die van den heer *v. Rechteren.*)

Het 7de hoofdstuk, van het departement voor de zaken der roomsch-katholijke eeredienst, is mede *aangenomen*, met 52 tegen 1 stem (die van den heer *v. Rechteren.*)

Bij de beraadslagingen over dit hoofdstuk, is het uitdrijven van den heer *de Jong*, gewezen pastoor te Nijmegen, uit zijne kerk en daarmede verbondene pastory ter sprake gekomen. De heer *de Pelichy*, directeur der zaken voor de roomsch-katholijke eeredienst, welke het daartoe strekkend besluit mede had onderteekend, heeft dien maatregel verdedigd, en voorgedragen als geenszins in strijd met de grondwet, en in het belang van de vrijheid van godsdienst gevorderd.

Ten aanzien van het 8ste hoofdstuk, voor de marine, hebben de heeren *van de Velde* en *Gevers* aanmerkingen gemaakt, en wel ten opzigte van de kostbaarheid der administratie en den ongunstigen toestand der magazijnen. Z. E. de minister van marine en koloniën heeft deze aanmerkingen beantwoord. Het ontwerp is *aangenomen*, met 33 tegen 20 stemmen. — *Tegen* hebben gestemd, de heeren *van Rechteren*, *Hooft*, *van Rappard*, *van Panhuys*, *Bruce*, *van Goltstein*, *Tromp*, *Dijkmeester*, *Buma*, *Modderman*, *van der Gronden*, *Star-Busman*, *de Man*, *van Akerlaken*, *Cornelie*, *van Nagell*, *Kniphorst*, *de Backer*, *Gockinga* en *Gevers*.

Het vervolg der beraadslagingen is bepaald op morgen ochtend.

Zitting van 9 october.

In dezelve zijn de beraadslagingen over de ontwerpen van wet, betrekkelijk de staatsbegrooting over de jaren 1842 en 1843 voortgezet.

Het *achtste* ontwerp, houdende het departement van koloniën, is, na eene korte toelichting door den minister, *aangenomen* met eene meerderheid van 44 tegen 3 stemmen.

Tegen hebben gestemd, de heeren: *van Rechteren*, *Hooft* en *Kniphorst.*

Het 9de hoofdstuk, *financiën*, is aangenomen met 34 tegen 18 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Repelaer*, *Rengers*, *van Rappard*, *Star Busman*, *van Nes*, *van Panhuys*, *Dyckmeester*, *Luzac*, *Buma*, *Modderman*, *Gockinga*, *van Akerlaken*, *van Nagell*, *van Goltstein*, *Warin*, *van Heloma* en *de Backer.*

De beraadslagingen over het 10de hoofdstuk, *oorlog*, worden geopend.

De heer *Luyben* heeft met bedaarden ernst het cijfer voor oorlog overwogen. Hij kan niet ontveinzen dat hem hetzelve hoog voorkomt. Doch hij moet tevens zijne onkunde in het militaire vak erkennen, zoo dat hij niet kan beoordeelen of er werkelijk bezuinigingen mogelijk zijn. Nu moet hij als het ware in het blinde rondtasten. Hij vreest dan dat door eene afstemming welligt de verdediging van het vaderland in de waagschaal mogt worden gesteld. De grondwet draagt het aan den koning op, om voor eene behoorlijke land- en zeemagt zorg te dragen. Wil hij daartoe in staat zijn, dan moet men de noodige gelden verleenen. De vraag is slechts of de daartoe gestelde sommen te hoog zijn. De regering zegt, dat geene verdere vermindering mogelijk is. Bij den neutralen staat, waartoe wij gebragt zijn, kunnen wij ons in geen geval signaleren. Doch ook om die onzijdigheid staande te houden, worden er manschappen en materieel vereischt, ten einde bij een' aanval aan den eersten schok weerstand te kunnen bieden. Ook bij een' oorlog tusschen naburige staten, moeten wij de onschendbaarheid van het grondgebied kunnen doen eerbiedigen, tot dat men zich aan eene der partijen zal kunnen sluiten, naar mate het belang zulks vordert. Van deze beschouwing uitgaande, moet hij het cijfer als niet te hoog beschouwen, en zal voor het ontwerp stemmen.

De heer *Enschedé* zegt dat de zucht van zelfbehoud den mensch als ingeschapen is. Dat zelfbehoud gebiedt, ons tegen eenen soms onverhoedschen aanval te verdedigen. Hij is innig overtuigd, dat hij, die den vrede wil, zich voor den oorlog behoort voor te bereiden.

Wel heeft de redenaar eenige aanmerkingen op het thans in behandeling zijnde hoofdstuk. Zoo vraagt hij, of voor de administratie kosten van het ministerie wel twee tonnen gouds, en voor de kosten van den algemeenen staf ruim zoo veel noodig is; of er op de kosten der plaatselijke kommandanten, welke ruim ½ millioen bedragen, geene bekrimpingen mogelijk zijn? Dit zou bij hem echter niet overwogen om tegen het hoofdstuk te stemmen, daar op de vertegenwoordiging de verpligting rust, het bewind tot de verdediging des lands in staat te stellen.

De heer *van Hoorn van Burgh* vindt het cijfer niet te hoog. De strijdkrachten kunnen niet verminderd worden. Dit zou gevaarlijke gevolgen kunnen hebben. Het waarachtig belang des vaderlands brengt mede op zijne hoede te zijn.

De heer *Gevers* vindt het zeer moeijelijk het hoofdstuk van oorlog te beoordeelen. Hij houdt het voor onmogelijk, om vooraf te berekenen wat daarvoor noodig kan zijn. Dit hangt veelal af van de omstandigheden. Zoo kan men dikwerf met 20,000 man veel meer uitvoeren dan een anderen keer met 50,000 man. De sommen, voor administratie-kosten, komen den redenaar te hoog voor. Hij is echter niet tegen het hoofdstuk geneigd, en zal zijne stem van de inlichtingen des ministers doen afhangen.

De heer *Luzac* zegt dat hij geen krijgsman is, en dat hij zich dus niet in staat bevindt de onderdeelen van het hoofdstuk te beoordeelen. Hij zal de voordragt echter uit een politiek oogpunt beschouwen. Bij den tegenwoordigen staat van zaken in Europa moeten wij, volgens den redenaar, onze krijgsmagt verminderen, ten einde onze krachten te besparen. Voorzeker moeten wij het vaderland niet aan den eersten den besten, die ons aanvallen wil, bloot geven, maar laten wij ons toch niet voortdurend schrik aanjagen, alsof onze naburen steeds op ons lo ren. Integendeel kan men zich meer en meer vleijen met den vrede, bij de pogingen van twee naburige staten, van Frankrijk en Engeland, daartoe aangewend. In dien staat van zaken past het aan kleine staten om af te zien wat er gebeurt. Men moet niet te veel uitgaven doen, voor gevaren welke niet bestaan. Bijzonder heeft den redenaar getroffen, bij de jongste verandering van ministerie in Engeland, de rede door den grooten staatsman *Peel* gehouden. Die rede kan tot eene les voor alle Europesche natiën strekken. Daarbij wordt toch aangedrongen op eene algemeene ontwapening, zoodat niet de een steeds uit vrees voor den ander legermagten onderhoude, welke eigenlijk voor tijden van oorlog moesten bewaard worden. Men hecht te veel aan het denkbeeld, dat men zich sterk moet maken voor den tijd dat het gevaar zal komen. Daardoor worden nutteloos uitgaven verspild. Het is zelfs ongelukkig, dat men aan het ministerie den naam van *ministerie van oorlog* gegeven heeft: waarom niet liever *ministerie voor de landmagt?* Het spreekwoord: *si vis pacem, para bellum*, is waar; maar men doet te veel; het gaat de krachten der natie te boven. Ook bij de kosten der administratie zijn vele bezuinigingen mogelijk. De tijden zijn voorbij toen men kleine natiën met elkander oorlog liet voeren. Sedert de oprigting in Europa van, als men het zoo noemen kan, een geregtshof der vijf groote mogendheden, voeren de kleine staten geen oorlog meer. Om met de groote mogendheden oorlog te voeren, hiervoor zal ook geene vrees bestaan. Voeren die onderling oorlog, dan zal men voor eene der natiën partij kiezen. Deze zal ons dan wel in staat stellen om voor het eerste oogenblik een' aanval af te wenden; dan zal men intusschen tijd hebben om zich verder te versterken. Men zal dan des te meer kracht hebben, naar mate men minder gelden verspild heeft. De redenaar wenscht vooral de uitgaven van het departement meer in verband te hebben gebragt met den ongelukkigen toestand onzer geldmiddelen.

De heer *Bruce* deelt niet in het gevoelen van den vorigen redenaar. Thans is er rust en vrede. Maar elk jaar, elke maand, elken dag kan er verandering in den toestand van Europa komen. Indien er in een naburig land eene staatkundige misdaad mogt worden gepleegd, wie eerder dan ons land zal dan in dadelijk gevaar verkeeren? Bovendien ook tot verzekering der inwendige rust kan de legermagt noodig zijn. En welke is dezelve? Uit het laatst gehouden commité-generaal is gebleken, dat wij slechts 13,000 man infanterie en 3000 paarden, in het geheel eene krijgsmagt van ongeveer 18,000 man, bezitten. Bij den onrustigen staat van Europa is dit niet te veel. Wat de rede van den Engelschen minister *Peel* betreft, moet de redenaar opmerken, dat hij, die van ontwapenen spreekt, daarvan dan toch wel het eerst het voorbeeld moet geven. Intusschen, wel verre van te ontwapenen, versterkt Engeland steeds deszelfs magt.

De heer *van Dam* heeft mede de rede van den Engelschen staatsminister bewonderd. De gevolgtrekking, welke daaruit gemaakt is, kan hij echter niet beamen. Men zou alsdan het geheele leger moeten afschaffen. Ja dan, hij erkent het, zou er eene aanzienlijke bezuiniging kunnen plaats hebben. Die besparing van krachten zou echter schijnbaar zijn. Wanneer men in het uur des gevaars in alles zou moeten voorzien, dan zou het te laat zijn. Doch ook uit een staatkundig oogpunt beschouwd, moet men eene genoegzame legermagt op de been houden. Wanneer men zich in oorlogstijden bij eene groote mogendheid aansluit, dan wordt een kleine staat geacht naar hetgeen dezelve is, naar het leger dat dezelve kan leveren. Ook zal men, wanneer men geen leger bezit, bij het eindigen des oorlogs, niet in den buit kunnen deelen. Bovendien, bij een' aanval zal men niet te hulp kunnen snellen. Alleen hij, die zich, aangevallen wordende, verdedigt, mag op bijstand rekenen; niet de zwakke en ellendige, die zich lafhartig overgeeft. De spreker verklaart zich tegen eene bezuiniging op de artillerie, omdat dezelve op zoo goeden voet ingerigt is.

De heer *de Man* verklaart zich voor het hoofdstuk, hetwelk hij wel voor eenige bezuinigingen vatbaar acht, doch bij welks beoordeeling hij tevens het oog houdt op de gewigtige pligten, welke aan de regering, tot verdediging van den vaderlandschen grond en het onderhouden eener behoorlijke krijgsmagt, opgelegd zijn.

De heer *Luzac* herinnert dat de beide geachte leden, die hem bestreden hebben, deel hebben gehad in de roemrijke gebeurtenissen van 1831. Ontegenzeggelijk hebben zij blijken van moed in het veld en in de raadzaal beide gegeven. De spreker kan hiervan slechts de helft op zich zelven toepassen. Van daar welligt dat hij niet van hunne meening is. Hij moet dan ook bij zijn gevoelen blijven volharden. Tot bevestiging daarvan moet hij bijbrengen wat in 1813 en 1814 gebeurd is. Toen bezat Nederland geene armee. Toen evenwel de gezegende afschudding van het vreemde juk daar was, stond ieder met geestdrift op, en werd de vreemde verdreven: de zege van Waterloo werd behaald. De geestdrift der natie is het beste bolwerk. Dit heeft ook de ondervinding van 1830 geleerd, toen wij in een benarden toestand verkeerden en de meeste der strijdkrachten in België gebleven waren. En wat nu heeft men gewonnen met de millioenen schats, welke van 1815 tot 1830, en van 1830 tot 1840 verteerd zijn? In die laatste jaren heeft men steeds eene aanzienlijke krijgsmagt op de been gehad. Dezelve heeft echter niets kunnen uitvoeren. Te Londen en Parijs werd ons lot beslist. — Een redenaar heeft gezegd, dat wij, bij een' oorlog, geteld zullen worden, naar mate van het leger dat wij op de been hebben. Doch hij houdt het er voor, dat men alsdan ook iets anders dan manschappen zal aannemen, iets dat welligt een krachtig gewigt in de weegschaal zou hebben. — En wat het deelen van den buit betreft? De redenaar is op dien buit niet gesteld. In 1815 is ons ook eene buit ten deele gevallen, hij gelooft niet dat het vaderland daarmede zeer gelukkig is geweest. Nederland moet deszelfs geluk niet vinden in uitbreiding van gebied, maar in rust en vrede.

De heer *van Nes* beaamt ten volle het gevoelen van den vorigen redenaar. Hij beantwoordt, hetgeen door een' spreker is aangevoerd, dat de legermagt ook tot demping van binnenlandsche onlusten noodig zou kunnen zijn. Hij wenscht dat zulks nimmer het geval moge wezen, maar moest ongelukkig eenmaal eene binnenlandsche beweging gedempt worden, dan was hiervoor de schutterij aanwezig. Aan deze was de bewaring der inwendige rust toebetrouwd. Wanneer de regering echter de legermagt tot dat einde noodig zou hebben, dan zou het wel met het vaderland gedaan zijn.

Z. Exc. de *directeur-generaal van oorlog*, in eene zeer uitvoerige rede, neemt de verdediging van zijn departement op zich. Het 8ste hoofdstuk der grondwet draagt de defensie van den staat aan den koning op. Er moet gezorgd worden dat dit geene loutere bespiegeling zij. Het zou onvoorzigtig zijn, door te veel bekrimpingen die defensie in de waagschaal te stellen. De minister is voor zijne handelingen verantwoordelijk. Dit moet in een ruimen zin worden opgevat. Dit betreft niet alleen het financiëel gedeelte, maar ook of hij behoorlijk voor de verdediging van het vaderland zorg gedragen heeft. Z. Exc. zegt bewijzen van zijne zucht tot bezuiniging gegeven te hebben. Er hebben reörganisatiën plaats gehad; daardoor heeft men de bezuiniging verkregen. Voor de behandeling van het departement wordt meer dan gewone administratieve kennis gevorderd. Van daar dat er een goed personeel moet bestaan. Z. Exc. kan dan ook geene verdere vermindering toestaan. — Een meer zuinig en meer doelmatig defensiewezen kan ook niet verkregen worden. Ons leger maakt de verwondering gaande van wezenlijk bevoegde beoordeelaars. Voor het behoud der zedelijke en materiële kracht kan de legermagt geene vermindering ondergaan, ook niet in het belang onzer Overzeesche bezittingen, waarop wij eene zedelijke kracht moeten uitoefenen.

In hoofdelijk omvrage gebragt, is de voordragt met 29 tegen 22 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Hooft*, *Repelaer*, *Rengers*, *van Rappard*, *Star Busman*, *van Nes*, *van der Gronden*, *Dijckmeester*, *Luzac*, *Buma*, *Modderman*, *Gockinga*, *Hinlopen*, *van Nagell*, *van Goltstein*, *Warin*, *Heloma*, *de Backer*, *Kniphorst*, *van Meeuwen* en *Tromp*, terwijl de heer *Schimmelpenninck* zich voor de stemming verwijderd had.

De vergadering wordt geschorst tot heden avond ten 7 ure.

Avondzitting van 9 october.

In dezelve zijn de beraadslagingen over de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1842 en 1843 voortgezet.

De heer *Schimmelpenninck* vangt aan met te verklaren, dat hij zich dezen middag aan de beraadslagingen over het hoofdstuk van oorlog niet heeft onttrokken, doch dat hij op dat oogenblik aan de deliberatiën der Eerste Kamer moest deel nemen.

Daarna zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp voor de *onvoorziene uitgaven.*

De heer *Bruce* verklaart zich tegen hetzelve, zoowel omdat er geene middelen worden aangenomen, waaruit deze uitgaven zullen worden gedekt, als omdat door de vaststelling dezer wet aan de regering het regt gegeven wordt tot het doen van overschrijvingen, hetgeen door de letter der grondwet zelve wordt verboden.

De heer *Luzac* ziet daarin geen bezwaar. Deze uitgaven, wanneer zij gevorderd worden, zullen door vrijvallende posten worden gedekt; hij vermeent, dat wanneer de middelen tot dekking dier uitgaven worden aangewezen, dit het verkeerde gevolg zou kunnen opleveren, dat er juist te spoedig van de bevoegdheid tot het doen dezer uitgaven zou worden gebruik gemaakt.

Z. Exc de minister van financiën verklaart, dat het hem hoogst aangenaam zal wezen, wanneer hij van eene veel mindere som voor onvoorziene uitgaven zal behoeven gebruik te maken, dan waartoe hem bij deze voordragt de bevoegdheid wordt toegekend. Het is niet noodig, tot dekking dier uitgaven, de middelen aan te wijzen. Vooral bij een begrooting voor twee jaren is het noodzakelijk, dat er gelden voor onvoorziene uitgaven worden toegestaan. Alle eventualiteiten kunnen toch niet worden voorzien.

Ter stemming overgegaan zijnde, is dit ontwerp met eene meerderheid van 36 tegen 12 stemmen *aangenomen.*

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren*, *Couverneur*, *van Panhuys*, *Buma*, *Modderman*, *de Man*, *van Akerlaken*, *van Goltstein*, *van Heloma*, *Kniphorst*, *van Hoorn van Burgh* en *Bruce.*

Daarna wordt voorgelezen eene missive van Z. Exc. den minister van financiën, waarbij, op last des konings, wordt medegedeeld eene nadere verandering in het ont-

werp van wet, nopens de middelen, daarin bestaande, dat de vier laatste regelen van de 10de paragraaf dier voordragt, houdende voorloopige beschikbaarstelling van een bedrag van ƒ5,500,000 's jaars, of van ƒ11,000,000 over beide jaren, uit dezelve zullen worden weggelaten.

Z. Exc. de minister van financiën heeft deze voordragt toegelicht. Na de niet-aanneming van het hoofdstuk voor de buitenlandsche zaken, op gisteren, kan het geheele bedrag der uitgaven tot dusverre nog vastgesteld worden. In de volgende zitting zal er nopens dat hoofdstuk een nieuw voorstel worden gedaan. Evenzeer zal, ten gevolge der in het ontwerp der middelen gebragte wijziging, de som, uit de O. I. geldmiddelen te verstrekken, naar mate van de later te bepalen behoefte der schatkist, nader bij de wet worden vastgesteld. De gelegenheid hiertoe zal zich almede in de volgende zitting opdoen.

Daarna is de voordragt nopens de middelen in beraadslaging gekomen en *aangenomen* met eene meerderheid van 33 tegen 16 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Rechteren, Rengers, Star Busman, Cornelie, van Panhuijs, Dijckmeester, Buma, Modderman, van Dam van Isselt, Gockinga, de Man, Hinlopen, van Nagell, van Heloma, van de Mortel* en .....

Daarna is de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— Men verneemt, dat er door Z. M. eene commissie is benoemd tot het opstellen van nieuwe militaire wetboeken. Jhr mr. *M. W. de Jonge van Campens-Nieuwland*, lid van den raad van state, zal als voorzitter van deze commissie optreden; tot leden derzelve zijn benoemd, de heeren: mr. *J. Op den Hooff*, raadsheer in den Hoogen Raad, mr. *J. W. H. Conrady*, president van het hoog militair geregtshof; mr. *P. Ras*, advokaat-fiscaal bij het hoog militair geregtshof; jhr. *J. N. Everts*, generaal-majoor, kommandant van de eerste brigade der eerste divisie, infanterie, buitengewoon adjudant van Z. M.; *C. Nepveu*, generaal majoor, chef van den generalen staf, buitengewoon adjudant van Z. M.; *F. G. Courier dit Dubikart*, schout-bij-nacht; mr. *G. J. Bruce*, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Zwolle, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; jhr. mr. *J. F. H. Nedermeyer* ridder *van Rosenthal*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en *D. W. Paling*, kapitein der zee; terwijl als secretaris bij deze commissie fungeren zal, mr. *G. A. G. van Maanen*, advokaat-generaal bij den Hoogen Raad.

— Over de benoeming der provinciale staten van Limburg, behelst het *Journal du Limbourg* een uitgebreid artikel, waarin men onderanderen leest:

» De benoeming van de leden der provinciale staten heeft de administrative regeling onzer provincie voltooid. Wij hebben ongetwijfeld reden ons geluk te wenschen aan het staatkundig leven teruggegeven en in de uitoefening onzer burgerregten teruggetreden te zijn. Indien dit evenwel de bedoeling der regering was, waarom heeft men dan, bij de zamenstelling der provinciale staten, niet de gewone wijze van verkiezingen gevolgd? Waarom is deze benoeming door den koning geschied? Waarom, op een oogenblik dat alles tracht tot de wettigheid terug te keeren, buitengewone maatregelen genomen? Was het niet in den geest der staatsregeling, de provincie hare vertegenwoordiging zelve te laten kiezen? Vorderden de voorzigtigheid en de staatkunde dit niet?

» Deze door den koning gedane benoeming kan slechts het gevolg zijn eener verkeerd toepassing en gedwongen uitlegging van een artikel der grondwet, dat aan den koning de eerste benoeming aller staats-ligchamen toekent. Maar dit artikel der wet, alleenlijk gemaakt voor de primitive organisatie in 1815, schijnt ons geenszins van toepassing in 1841. In 1815 ontving de koning het regt om voor eene eerste maal tot alle ambten te benoemen; deze benoemingen hebben plaats gehad: dit regt was vervallen.

» Het is waar, dat, gedurende tien jaren, de grondwet opgehouden had in Limburg van kracht te zijn. Maar in 1839 werd Limburg aan Holland teruggeven. Het was geen nieuwe regering die daar ingevoerd werd. De oude orde van zaken, die voor een oogenblik was geschorst geweest, hernam haren gang. Men organiseerde dus niets op nieuw; men herstelde eenvoudig de oude inrigting. Men schiep dus niet; men hernieuwde slechts. Van toen af kon men geene beschikking der wet inroepen, ingesteld voor het eenige geval eener primitive organisatie.

» Waar is het ook, dat de koning Limburg als een bijzonder eigendom terugkreeg (1); maar van het oogenblik af aan dat de koning verklaard had dat hij dit land aan Nederland *teruggaf*, dat de grondwet van het koningrijk der Nederlanden het even als voorheen zou beheerschen, dat alle instellingen, die er vóór 1830 bestonden, er zouden hersteld worden, — kon de koning niet meer op het regt van eerste benoeming aanspraak maken, waarvan hij in 1815 had gebruik gemaakt. Hoe onvolmaakt ook, de wet op de verkiezingen bestond; men moest het land ten minste den schijn eener wezenlijke vertegenwoordiging laten."

Deventer, 8 oct. De algemeene vergadering van deelhebbers in de Rijn- en IJssel-stoombootmaatschappij, welke onlangs geenen voortgang konde hebben wegens het gering getal der aanwezigen, zal nu plaats hebben op donderdag den 14den aanstaande, op het raadhuis alhier.

Arnhem, 8 oct. Met genoegen verneemt men, dat Z. M. de koning, uit het groot getal sollicitanten, tot die betrekking den Wel Edel Gestrengen Heer Mr. *E. Scheidius* benoemd heeft tot auditeur militair in de provincie Gelderland.

(1) Niet *geheel* Limburg; en Maastricht was *steeds* Nederlandsch gebleven. Maastricht was steeds in het *wettig* bezit van alle bij de grondwet gewaarborgde regten.

Arnhem, 10 oct. De Augsburger *Allgemeine Zeitung* deelt het volgende berigt *uit Holland* mede: » Ik heb u gisteren gemeld, dat de benoeming des heeren VAN DER CAPELLEN verongelukt is op de voorwaarden welke hij aan de aanvaarding der portefeuille hechtte Naar men in hoogere kringen verhaalt, waren deze voorwaarden de volgende: 1°. Eene nieuwe omvattende herziening der grondwet; 2°. de invoering van een verantwoordelijk ministerie in stede van de verantwoordelijkheid der afzonderlijke ministers; 3°. eene innige hervorming van het kiesstelsel. Men beweert dat deze punten niet eens in overweging genomen zijn, maar dat het voorstel des heeren VAN DER CAPPELLEN dadelijk afgewezen is."

ARNHEM, 11 October.

Na de zoo veelvuldige aanmerkingen der afdeelingen, na het zoo bezwarend proces-verbaal der centrale sectie, na den aanvang der beraadslagingen op donderdag, alles gepaard met de zoo lang en plegtig beloofde, zoo sterk door de Kamer aangedrongen bezuinigingen, verkeerde hier schier iedereen in de stellige verwachting dat de meeste begrootingen zouden worden verworpen, en het volk eindelijk eenige verligting zou erlangen van den zwaren druk der belastingen. Geen wonder derhalve dat de tijding der aanneming eene algemeene verbazing en misnoegdheid verwekte. Terwijl men den naam van eenige vaderlandslievende mannen, inzonderheid dien van den ernergieken graaf VAN RECHTEREN, die aan geene enkele begrooting zijne toestemming gaf, met luiden bijval hoorde noemen, en van eene door dezelven wel verdiende plegtige ontvangst hoorde gewagen, hoorde men menigen anderen naam met zeer verschillende gevoelens uitgedrukt. Van den kalmen aard der bevolking mag men echter vertrouwen, dat er geene andere betuigingen dan die van achting en tevredenheid zullen worden gegeven; en dat de burgers, overigens, ergens baat in willende zoeken, denzelven zoeken zullen in ernstiger pogingen tot erlanging van een ander verkiezingstelsel, waardoor de ambtelooze burger meer invloed op het bestuur van 's lands zaken bekomen zou.

— Uit Apeldoorn wordt gemeld, dat Z. M. *Willem Frederik*, graaf *van Nassau*, zondag avond ten 9 ure, over Deventer, op het Loo is aangekomen. De graaf was vergezeld van de gravin. Langs den weg waren vlaggen uitgestoken, en de bevolking van Apeldoorn en het Loo schijnt zich te hebben beijverd tot eene regt feestelijke ontvangst. Bij den eersten tolboom bevond zich eene eerewacht te paard, bestaande uit 15 man en aangevoerd door den architect *Osseweijer*. — De eerewacht was voorzien van twee vlaggen en twee flambouwen. — Het gevolg van den graaf was gezeten in 4 rijtuigen. Bij de aankomst op het paleis werden er salut schoten uit klein geweer gedaan.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 11 Oct. 3 El 0 Palm 0 Duim; gew. 23 Duim;

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekd